

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПОДКАСТ-ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК У СТУДЕНТІВ-ПРАВНИКІВ

SPECIFICS OF TEACHING VOCABULARY TO LAW STUDENTS BY MEANS OF PODCASTING TECHNOLOGY

Стаття присвячена особливостям навчання лексики студентів-правників за допомогою подкаст-технології. Авторкою проведено опитування викладачів українських ЗВО щодо стану використання подкастів для навчання іноземної мови. Лише 23% респондентів проведеного опитування зазначили, що використовують подкасти для навчання лексики. Результати опитування, а також аналіз низки наукових праць українських та зарубіжних учених дозволили зробити висновок про актуальність порушеного у цій статті питання щодо використання подкастів для навчання лексики студентів-правників. У статті наведені приклади як аутентичних, так і освітніх подкастів для навчання лексики юристів. Особлива увага у статті приділена етапності формування лексичних навичок у студентів-юристів за допомогою подкастингу. На основі аналізу наукових праць авторка виокремлює такі етапи, як: 1) презентація, семантизація і первинне закріплення лексичних одиниць; 2) автоматизація мовленнєвих дій студентів з новими лексичними одиницями в понадфразових єдностях/фрахових мікротекстах; 3) автоматизація мовленнєвих дій студентів з новими лексичними одиницями у продуктивному мовленні. У статті також наведені приклади вправ, що характерні для кожного етапу навчання лексики за допомогою подкаст-технології. Авторка звертає увагу на те, що для навчання лексики студентів-правників за допомогою подкастингу варто розробити вправи різного типу (некомунікативні, умовно-комунікативні, комунікативні). Кожна вправа містить такі структурні компоненти, як: мета, очікуваний результат, тип вправи, інструкція. На основі проведеного дослідження авторка робить висновок про ефективність використання подкастів для навчання лексики студентів-юристів за умов дотримання визначеної етапності. Перспективним напрямом подальшого дослідження визначено розробку моделі формування лексичних навичок у студентів-правників за допомогою подкаст-технологій.

Ключові слова: етапи навчання, лексичні навички, опитування, подкаст-технологія, юридична англійська мова.

The article deals with the specifics of teaching vocabulary to law students by means of podcasting technology. The author conducted a survey of educators of Ukrainian higher educational establishments on the use of podcasting for teaching a foreign language. Only 23% of respondents to the survey said they use podcasts to teach vocabulary. The results of the survey, as well as the analysis of a number of scientific works of Ukrainian and foreign scholars, allow coming to a conclusion that the issue raised in this article on the use of podcasts for teaching vocabulary to law students is topical. The article provides examples of both authentic and educational podcasts for teaching legal vocabulary. The article pays special attention to the stages of development of law students' lexical skills by means of podcasting. Based on the analysis of scientific works, the author identifies the following stages: 1) presentation, semantization and initial consolidation of lexical units; 2) automation of students' speech actions with new lexical units in supra-phrase units / professional microtexts; 3) automation of students' speech actions with new lexical units in productive speech. The article also provides examples of exercises specific to each stage of vocabulary teaching by using podcasting technology. In the research the author draws attention to the fact that teaching vocabulary to law students by means of podcasting requires development of different types of exercises (non-communicative, conditionally communicative, and communicative ones). Each exercise contains the following structural components: aim, expected result, type of exercise, instructions. Based on the research, the author concludes that the effectiveness of the use of podcasts for teaching vocabulary to law students is effective, in case following the defined staging. The article also specifies a promising area of further research, namely the development of a model for the formation of law students' lexical skills by means of podcasting technology.

Key words: stages of teaching, lexical skills, survey, podcasting technology, legal English.

УДК 378. 141: 371.134
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/42.11>

Заярна І.С.,

канд. педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Постановка проблеми у загальному вигляді. Подкаст-технологія як засіб навчання іноземної мови широко використовується для формування іншомовної компетентності студентів-правників. Про це, зокрема, свідчить проведене нами опитування викладачів українських ЗВО. На запитання «Чи використовуєте ви podcast-технологію на заняттях з іноземної мови?» 81% респондентів дали ствердзувальну відповідь (рис. 1).

Проведене опитування показало, що подкасти здебільшого використовуються для розвитку у студентів мовленнєвих умінь в аудіюванні

та говорінні. Разом із тим лише 23% респондентів застосовують подкаст-технологію для формування мовних навичок, зокрема лексичних. Це, на нашу думку, вимагає особливої уваги в контексті розробки етапів навчання юридичної лексики за допомогою подкаст-технології та відповідної системи вправ та завдань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що порушена у цій статті проблематика активно вивчається зарубіжними та вітчизняними науковцями, зокрема О.Б. Балтіною, О.Б. Бігич, Н.В. Грицик, Н.В. Кардашовою, С.О. Моргуновою, А.А. Carvalho, A. Hazell, G. Stanley, G. Stewart.

Вченими, зокрема, були проаналізовані особливості використання технології подкастів у процесі навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей [1; 5; 12; 17]; досліджено дидактичний потенціал подкасту як засобу інтенсифікації навчання іноземної мови студентів та розглянуто основні етапи роботи з цим сервісом [7]; з'ясовано особливості організації навчального процесу вивчення іноземної мови у ЗВО з використанням подкастингу [8]; вивчено особливості використання подкастів для формування компетентності в аудіюванні студентів ЗВО [6; 14; 15; 16], а також розглянуто специфіку подкасту як сучасного засобу формування міжкультурної компетентності на різних ступенях навчання іноземної мови [2; 3].

Разом із тим, незважаючи на ґрунтовні здобутки вчених-методистів щодо використання подкаст-технологій для формування іншомовної компетентності, питання розвитку лексичних навичок у студентів-правників залишається малодослідженим.

Метою цієї статті є визначення етапів навчання лексики студентів-правників за допомогою подкаст-технології та розробка прикладів вправ і завдань для їх реалізації під час вивчення юридичної англійської мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Подкастинг – це спосіб публікації медіапотоків (звукових mp3 або відеопередач) у всесвітній мережі Інтернет, у разі якого вони транслюються особливим чином (протокол RSS), що дозволяє всім користувачам Інтернету ознайомлюватися з ними та завантажувати їх. Подкастом називається або окремий файл, або регулярно оновлювана серія таких файлів, що публікуються за однією адресою в Інтернеті [1]. Подкасти зазвичай поділяються на аутентичні та освітні [5, с. 25]. З-поміж аутентичних подкастів, які доречно використовувати для формування лексичних навичок у студентів-правників, варто відзначити: *Yale International Law; Cambridge Law: Public Lectures from the Faculty of Law; University of Oxford. Law Faculty Podcast; Legal Talk Network; Law in Action; Stanford Law* та інші. Своєю чергою освітні подкасти для вивчення юридичної лексики – це *The Study Legal English with Louise; Legal Speak; 4 Legal English Podcast* та інші.

Важливим аспектом навчання юридичної лексики за допомогою подкастів є визначення етапності [18, с. 144]. Оскільки навчання лексики студентів-правників за допомогою подкаст-технології має бути релевантним етапам формування лексичної навички загалом, проаналізуємо результати наукових досліджень, присвячених цьому питанню.

С.В. Смоліна, вивчаючи етапи формування іншомовної лексичної компетентності, виокремлює етап ознайомлення з новими лексичними

Чи використовуєте Ви podcast-технологію на заняттях з іноземної мови?
21 сп;ответ

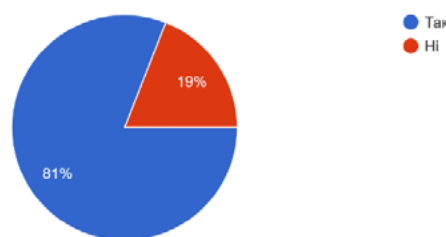

Рис. 1. Опитування викладачів іноземних мов ЗВО щодо використання подкаст-технологій під час занять

одинацями та етап автоматизації дій з новими лексичними одиницями (формування навичок), яка відбувається на рівні: а) словосполучення, фрази/речення, б) понадфрази (діалогічної або монологічної єдності) і мікротексту [9, с. 19].

Своєю чергою З.К. Соломко, досліджуючи етапність формування лексичної навички, виділяє три етапи, такі як: 1) презентація, семантизація і первинне закріплення лексичних одиниць; 2) автоматизація мовленнєвих дій студентів з новими лексичними одиницями; 3) удосконалення рецептивної лексичної компетентності [10, с. 36].

Значний науковий інтерес у межах цього дослідження становить етапність, запропонована С.В. Боднар. На думку дослідниці, навчання лексики повинне відбуватися у три етапи, такі як: 1) когнітивно-накопичувальний, для якого характерне ознайомлення з новою лексикою та семантизація, формування мовленнєвих та перекладацьких навичок на рівні словосполучення/речення; 2) практико-діяльнісний, на якому відбувається формування лексичних навичок у понадфразових єдностях/фахових мікротекстах та 3) творчо-комунікативний, який націлений на розвиток навичок вживання лексичних одиниць у продуктивному мовленні [4, с. 35–37].

С.Ф. Шатілов також виділяє три етапи формування лексичних навичок: 1) етап введення, семантизації нового слова й первинного його відтворення; 2) етап ситуативного тренування та створення міцних лексичних мовленнєвих зв'язків в однотипних мовленнєвих ситуаціях; 3) варіативний ситуативний етап – створення динамічних лексичних мовленнєвих зв'язків, навчання новокомбінування знайомих лексичних елементів у різних контекстах [11, с. 125].

Проведений аналіз наукових досліджень, присвячених етапності формування лексичної навички, дає нам можливість виокремити такі етапи навчання лексики студентів-правників за допомогою подкаст-технології, як:

1) презентація, семантизація і первинне закріплення лексичних одиниць;

2) автоматизація мовленнєвих дій студентів з новими лексичними одиницями в понадфразових єдностях/фахових мікротекстах;

3) автоматизація мовленнєвих дій студентів з новими лексичними одиницями у продуктивному мовленні.

Розглянемо приклади вправ і завдань, які реалізуються на кожному із запропонованих етапів. Зауважимо, що для першого етапу будуть характерні вправи некомунікативного типу, для другого етапу – некомунікативні та умовно-комунікативні вправи, для третього – завдання комунікативного типу. Вправи і завдання розроблені на основі матеріалів подкасту *The Study Legal English with Louise* [13], присвячених написанню договорів англійською мовою.

Вправа 1 (Етап 1)

Мета – презентація нових лексичних одиниць. *Очікуваний результат*: студенти знатимуть лексичні одиниці, характерні для написання договору англійською мовою. *Тип вправи*: рецептивна, некомунікативна, письмова, одномовна, тренувальна. *Інструкція*: Listen to the interview on contract drafting tips and find the words, which mean the following:

1) a lawyer who gives legal advice and help, and who works in the lower courts of law

2) a legal agreement in which you pay money in order to use a building or a piece of land for a period of time

3) the formal and technical language of legal documents that is often hard to understand

4) (phrasal verb) remove

5) mentioned previously

6) a part of a legal document

7) when someone always behaves or performs in a similar way or when something always happens in a similar way

8) a moral or legal duty to do something

9) an explanation or opinion of what something means

10) a word or phrase that is used to refer to a particular thing.

Вправа 2 (Етап 2)

Мета – автоматизація мовленнєвих дій студентів з новими лексичними одиницями. *Очікуваний результат*: студенти зможуть використовувати нові лексичні одиниці, характерні для написання договору англійською мовою, на рівні фрази. *Тип вправи*: рецептивна, некомунікативна, письмова, одномовна, тренувальна. *Інструкція*: Complete the sentences with the words from the previous task.

1) Pursuant to Amendment no. 5, of the _____ law a person given a protective injunction shall be prohibited from carrying or bearing a firearm.

2) Proportionality and _____ are applied in determining whether disciplinary action is warranted.

3) This contract is _____, not meant to be understood by a layperson.

4) Our _____ will handle it from here.

5) We just signed a new _____.

Вправа 3 (Етап 2)

Мета – автоматизація мовленнєвих дій студентів з новими лексичними одиницями. *Очікуваний результат*: студенти зможуть використовувати нові лексичні одиниці, характерні для написання договору англійською мовою, на рівні фрази. *Тип вправи*: рецептивна, некомунікативна, письмова, одномовна, тренувальна. *Інструкція*: Put the words in the correct word order to make up a sentence.

1) the sub-agreement when / it is applicable / is inserted in / to a Government or governmental agency / An additional clause / . /

2) now mostly of / The term is / historical significance / . /

3) short film / . / stuff that didn't work, it / If you cut out the / would make a great /

4) obligations under international law / also overrides other / This Charter-based obligation / . /

5) that interpretation could / He asked whether / find consensus / . /

Вправа 4 (Етап 3)

Мета – автоматизація мовленнєвих дій студентів з новими лексичними одиницями у продуктивному мовленні. *Очікуваний результат*: студенти зможуть використовувати нові лексичні одиниці, характерні для написання договору англійською мовою, в усному мовленні. *Тип вправи*: продуктивна, комунікативна, усна, одномовна. *Інструкція*: Imagine you are a practicing lawyer delivering a guest lecture to law students at Taras Shevchenko National University of Kyiv on contract drafting. Summarize the tips you have learned from the video. Use the words from the previous tasks.

Висновки. Отже, підсумовуючи вищезазначене, можемо зробити висновок, що формування лексичних навичок у студентів-правників за допомогою подкаст-технології є ефективним за умови дотримання етапності навчання лексики, описаної у цій роботі. Для навчання лексики варто використовувати як автентичні, так і освітні подкасти. Вправи та завдання повинні бути різноманітними за своїми типами. На першому і другому етапах рекомендуємо використовувати рецептивні та продуктивні вправи некомунікативного та умовно-комунікативного типу. Для третього етапу варто розробити продуктивні вправи комунікативного типу, усні та/або письмові.

Розглянуті аспекти у цій роботі можуть слугувати підґрунтям для подальших досліджень, зокрема в контексті розробки моделі формування лексичних навичок у студентів-правників за допомогою подкаст-технологій.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Балтіна О.Б. Подкаст як засіб вивчення та викладання англійської мови. URL: <http://ea.donntu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/1702/1/Baltina%20Olina%20-%20Podkasty%20jak%20zasib%20vyvchennia%20ta%20vykladannia%20anglijskoi%20movy.pdf>.
2. Бігич О.Б. Блог і подкаст технології формування міжкультурної компетентності на різних ступенях навчання іноземної мови. *Іноземні мови*. № 3/2017 (91). С. 3–9.
3. Бігич О.Б. та інш. Кейсова і подкаст-технології формування міжкультурної компетентності : колективна монографія / О.Б. Бігич, Д.А. Руснак, В.В. Стрілець, Т.І. Коробейнікова, О.В. Ярошенко, В.Д. Ігнатенко ; заг. і наук. ред. О.Б. Бігич. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2017. 160 с.
4. Боднар С.В. Когнітивний підхід до формування англомовної лексичної компетентності студентів економічних спеціальностей. *Наука і освіта*. 2014. № 10. С. 34–38.
5. Грицик Н.В. Технологія подкастинг у викладанні іноземної мови (за професійним спрямуванням). *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г. Шевченка*. № 124. 2015. С. 24–26.
6. Кардашова Н.В. Англomовний подкаст як засіб формування компетентності в аудіюванні студентів мовних спеціальностей. *Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія*. Випуск 24. 2015. С. 176–185.
7. Моргунова С.О. Дидактичний потенціал подкасту як засобу інтенсифікації навчання іноземної мови в університеті. *Збірник наукових праць. Педагогічні науки*. Випуск LXXXIV. Том 1. 2018. С. 183–187.
8. Моргунова С.О. Організація навчального процесу вивчення іноземної мови у ЗВО з використанням технології подкасту. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. № 61. Т. 2. 2018. С. 132–136.
9. Смоліна С.В. Методика формування іноземної лексичної компетентності. *Іноземні мови*. 2010. № 4. С. 16–23.
10. Соломко З.К. Комп'ютерні вправи для формування та вдосконалення німецькомовної рецептивної лексичної компетентності майбутніх юристів у процесі самостійної роботи. *Іноземні мови*. 2013. № 2. С. 35–42.
11. Шатилов С.Ф. Методика обучения немецкому языку в средней школе : учебное пособие. Москва : Просвещение, 1986. 223 с.
12. Carvalho A.A., Aguiar C., Santos H., Oliveira L., Marque A., Romana Maciel R. Podcasts in higher education: students' and lecturers' perspectives. URL: http://repositorium.sdum.uminho.pt/bitstream/1822/10080/1/WCCE2009_pap43-%20Carvalho%20et%20al.pdf.
13. Contract Drafting Tips with Natasha Costello (Interview). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=j1X3YqwQVAI&t=13s>.
14. Hazell A. The Power of Podcasts: A Tool to Improve Listening Skills and Empower Learners. URL: https://www.academia.edu/5123544/The_Power_of_Podcasts_A_Tool_to_Improve_Listening_Skills_and_Empower_Learner.
15. Naidionova A.V., Ponomarenko O.G. Use of podcasting technology to develop students' listening skills. *Information Technologies and Learning Tools*, 2018, Vol. 63, No. 1. P. 177–185.
16. Stanley G. Podcasting: Audio on the Internet comes of age, *TESL-EJ*, 9(4), 2016. URL: <http://teslej.org/ej36/int.html>.
17. Stewart G. Using podcasts in the classroom. URL: http://www.belb.org.uk/Downloads/i_epd_using_podcasts_in_the_classroom.pdf.
18. Zaiarna I. E-Teaching English Argumentative Writing to Prospective Legal Professionals: Theory and Practice : monograph. Lviv–Torun : Liha-Pres. 2020. 264 p. URL: <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/121/1400/3109-1>.